

ROLNICTWO

Bezpiecznie ciągnikiem

www.pip.gov.pl

Śmiertelne wypadki

Podczas obsługi maszyn rolniczych dochodzi do największej liczby wypadków śmiertelnych wśród rolników. Najczęściej wypadki związane z eksploatacją maszyn i urządzeń zdarzają się podczas użytkowania ciągników rolniczych.

Najczęstsze przyczyny wypadków to:

- naruszenie przepisów ruchu drogowego,
- nieostrożność podczas manewrowania,
- nieumiejętne i nieostrożne agregowanie maszyny,
- przygniecenie do agregowanej maszyny,
- brak osłon lub praca z uszkodzonymi osłonami,
- nieznanomość obsługi urządzenia,
- wykonywanie napraw i regulacji przy włączonym napędzie.

Tragiczne w skutkach są także bardzo częste przypadki upadków z ciągnika i dołączonych do niego maszyn na ziemię oraz przewrócenie ciągnika na pochyłościach terenu. Dlatego ważne jest przestrzeganie zasad bezpiecznej pracy z użyciem maszyn. Ta ulotka zapozna Cię z najważniejszymi zasadami podczas pracy ciągnikiem i agregowanymi z nim maszynami. Przeczytaj ją dla bezpieczeństwa Twojego i Twojej rodziny.

Ważne informacje

Na pewno masz doświadczenie w pracy z ciągnikiem, ale zawsze przeczytaj **INSTRUKCJĘ OBSŁUGI** ciągnika lub maszyny, szczególnie nowo zakupionej. Znajdziesz tam informacje ważne dla Twojego **BEZPIECZEŃSTWA**.

Zwróć także uwagę na znaki informacyjne na maszynach!

Jeśli masz już ciągnik lub maszynę, upewnij się, że są one sprawne technicznie. Jeśli trzeba coś naprawić, zrób to **ZANIM** zaczniesz ich używać.

Ważne są:

- Stan opon – wymień „łyse” opony.
- Sprawny układ kierowniczy.
- Stan i sprawne działanie hamulców, zwłaszcza gdy jedziesz z przyczepą.
- Porządek w kabinie, szczególnie na podłodze.
- Widoczność na drodze publicznej – wymień spalone żarówki i wyczyść wszystkie światła.

W ciągniku niezbędne są także apteczka i gaśnica proszkowa.

Przewiduj zagrożenia

Ciągnik powinien być wyposażony w kabinę. Może Cię ona uchronić od śmierci w razie wywrotki, dodatkowo zapewnia izolację od hałasu, pyłów i kurzu oraz rozpylanych środków ochrony roślin. Jeśli nie ma kabiny, możesz sam zaopatrzyć ciągnik przynajmniej w ramę ochronną, która uchroni Cię przed przygnieciem w momencie wywrotki.

Do pracy z ciągnikiem i innymi maszynami zakładaj przylegające do ciała ubranie bez luźnych i powiewających na wietrze części. Zabezpieczy Cię to przed pochwyceniem przez ruchome części maszyn. Buty powinny być dopasowane, zawiązane i zabezpieczać Cię przed poślizgnięciem. Jeśli na dłużej opuszczasz kabinę ciągnika lub kończysz pracę wyłącz silnik, wyjmij kluczyk ze stacyjki i schowaj go w domu w miejscu niedostępnym dla dzieci.

Ciągnik nie służy do zabawy i **nie mogą obsługiwać go dzieci**, tylko wyłącznie dorośli. O zdobycie prawa jazdy na ciągnik można starać się po ukończeniu 16 lat.

Dobre praktyki

Upadki z niedużej wysokości, np. ze schodków ciągnika mogą spowodować złamania kości i skręcenia stawów.

**Wchodź i wychodź z kabiny,
zawsze przodem do ciągnika,
trzymając się oburącz.**

W trakcie jazdy nie wskakuj ani nie zeskakuj z ciągnika, maszyny lub przyczepy.

Zadbaj o dobry stan techniczny schodków, poręczy i całej kabiny. Jeśli fotel kierowcy ciągnika wyposażono w pasy bezpieczeństwa – zapnij je podczas jazdy!

**Kiedy ruszasz lub zawracasz ciągnikiem –
upewnij się, że nikogo nie przejeździsz!
Szczególnie łatwo nie zauważyć małego dziecka.**

Uprowadzaj osoby przebywające obok ciągnika o ruszaniu z miejsca lub zamiarze wykonania skrętu bądź zawracania. Jeśli tylko to możliwe, **parkuj na płaskim terenie**. Zostaw ciągnik „na biegu”. **Podłóż kliny pod koła** doczepionej przyczepy lub maszyny.

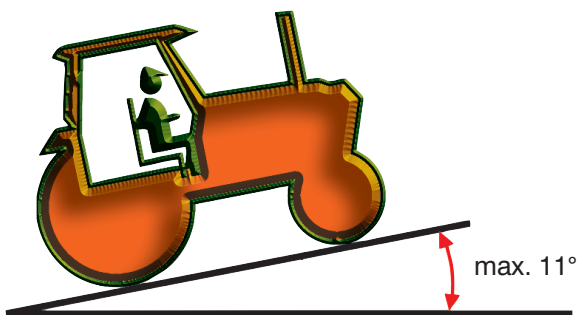
**Gdy stajesz
na pochyłości:**

- wyłącz silnik,
- zaciągnij hamulec,
- włącz najniższy bieg przeciwny do kierunku, w jakim może stoczyć się ciągnik,
- nie parkuj ciągnika z ciężkim ładunkiem na stromym zboczu, bo może się stoczyć.

Ciągnikiem po zboczach

ZABRONIONA jest praca ciągnikiem bez kabiny lub ramy ochronnej, z napędem na jedną oś, na zboczach o nachyleniu większym niż 11° (12° dla ciągników z napędem na 4 koła).

Jeżeli zjeżdżasz ciągnikiem ze wzniesień:

- Hamuj silnikiem, najlepiej stosuj ten sam bieg przy podjeżdżaniu pod górę i zjeżdżaniu z góry.
- NIGDY nie rozłączaj napędu i nie wyłączaj silnika podczas jazdy ze zbocza!
- Zjeżdżaj prosto w dół w miejscu o najmniejszym pochyleniu terenu; jazda na ukos zbocza może skończyć się wywrotką.

Jeżeli wjeżdżasz ciągnikiem pod górę:

- Wybierz od razu odpowiedni bieg tak, by nie zmieniać go w trakcie podjazdu.
- Zawracaj na szczycie wzniesienia, a nie na zboczu, bo możesz przewrócić ciągnik!
- Zachowaj szczególną ostrożność, jadąc z doczepioną maszyną – niedociążenie przednich kół ogranicza możliwość kierowania ciągnikiem.

Unikaj szybkich i gwałtownych skrętów – przy dużej prędkości możesz wywrócić ciągnik nawet na płaskim terenie.

Poproś o pomoc

Ugrzązłeś w błocie?

- Gdy ciągnik zaczyna grzęznąć – spróbuj cofnąć.
- Jeśli to się nie uda nie wykonuj następnych prób, bo zapadniesz się głębiej!
- Nie wyciągaj samodzielnie ciągnika za pomocą łańcucha doczepionego do drzewa, bo możesz wyrwać drzewo!
- Poproś sąsiada z ciągnikiem o pomoc; pamiętaj, żeby nie zaczepiać liny holowniczej powyżej osi kół ciągnika, bo można przewrócić ciągniki nawet na płaskim terenie.

Włączanie się do ruchu po drodze publicznej jest manewrem niebezpiecznym, przy którym trzeba zachować dużą ostrożność.

Częsty obraz na polskich drogach – przewożenie ludzi w bardzo niebezpieczny sposób. Upadek pod koła ciągnika lub z wysoko załadowanej przyczepy może skończyć się tragicznie!

Najważniejsza zasada:

Jakiegolwiek czynności konserwacyjne, czynności obsługi technicznej ciągnika i maszyn oraz agregowanie możesz wykonywać tylko i wyłącznie po ich wyłączeniu, unieruchomieniu i zabezpieczeniu przed przypadkowym przetoczeniem.

Sprawdź koniecznie, czy wszystkie oryginalne **osłony zabezpieczające** są zamontowane (zajrzyj do instrukcji obsługi). Uszkodzone lub brakujące osłony zastąp nowymi.

Maszyny

Unikaj udziału drugiej osoby podczas agregowania! Nie pozwól, by pomiędzy ciągnikiem a doczepianą maszyną stał ktokolwiek. Chwila nieuwagi i osoba taka może zostać śmiertelnie przygnieciona!

Zanim wejdiesz między ciągnik i maszynę – wyłącz silnik i zaciągnij hamulec.

i sprzęganie z ciągnikiem

Sprawdź też, czy wszystkie oryginalne sworznie, pierścienie zabezpieczające i zawlecзки są na swoich miejscach.

Maszyny agreguj z ciągnikiem o odpowiedniej mocy, zgodnie z instrukcją obsługi i nigdy nie podnoś belki zaczepowej ciągnika powyżej osi tylnych kół ciągnika.

Maszyn lub narzędzi zaczepionych do ciągnika, nie zostawiaj w położeniu podniesionym bez zabezpieczenia – szczególnie podczas napraw i czyszczenia. Przypadkowe opuszczenie dźwigni podnoszenia może spowodować wypadek także wśród osób postronnych. Jeśli doczepione do ciągnika narzędzie wymaga dociążenia, stosuj obciążniki – nie przewoź ludzi na bronie lub siewniku w charakterze „ciężarka”!

Podczas przejazdów po drogach publicznych maszyny należy przewozić w położeniu transportowym, jeżeli przewidział to producent.

Przyczepy

Przyczepa powinna mieć zaczep podwieszony na sprężynach lub podpórkę ustawiającą zaczep na odpowiedniej wysokości.

Zabezpiecz połączenie oryginalnym i dopasowanym bolcem z zawleczką. Podłącz hamulce i instalację elektryczną przyczepy do ciągnika. Po zakończeniu pracy podłóż pod koła przyczepy kliny zapobiegające jej przetaczaniu.

Taką przyczepę szybko i bezpiecznie sprzęgniesz z ciągnikiem.

Bezpieczne korzystanie z WOM

Każdy wał przegubowo-teleskopowy powinien być zabezpieczony nieuszkodzoną osłoną na całej swej długości oraz mieć łańcuszki zabezpieczające osłonę przed obracaniem się.

Łańcuszki osłony należy przyczepić do nieruchomej części ciągnika i nieruchomej części maszyny. Nigdy nie rozpoczynaj pracy bez osłony lub z osłoną uszkodzoną. Pochwycenie przez obracający się wałek jest przyczyną wielu śmiertelnych wypadków!

Wszystkie czynności związane z montażem wału przegubowo-teleskopowego, regulacje oraz konserwacje **wykonuj wyłącznie przy wyłączonym silniku ciągnika.**

Podczas pracy maszynami napędzanymi z ciągnika za pomocą wału przegubowo-teleskopowego nie należy dokonywać ostrych skrętów na uwrociach (**najlepiej odłącz napęd przy nawrocie**), aby nie uszkodzić osłony lub wału. Ostrożnie również ją zdejmuj i zakładaj – dłużej Ci posłuży i dłużej będzie chronić Twoje zdrowie i życie!

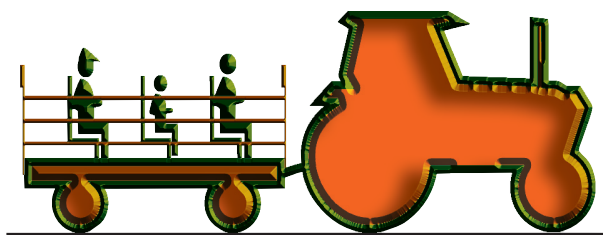
Gdy WOM jest nieużywany, powinien być wyłączony, a jego końcówka osłonięta kołpakiem.

Transport osób i towarów

Jeżdżąc po drogach publicznych ciągnikiem z przyczepą lub maszyną, przyczep do tylnej burty trójkąt ostrzegawczy, wyróżniający pojazdy wolnobieżne. Podczas prac transportowych obie dźwignie hamulców muszą być ze sobą sprzęgnięte.

Nie przewoź w kabinie ciągnika pasażerów, chyba że jest (fabryczne) dodatkowe siedzenie dla pasażera.

Przewóz ludzi w przyczepie jest dozwolony, jeśli posiada ona siedziska i podwyższone burty oraz drabinki do wchodzenia.

Dopuszcza się przewóz 5 osób stojących, trzymających się uchwytów – prędkość ciągnika nie może przekraczać 20 km/h.

Wyłącz silnik przed rozpoczęciem załadunku i wyładunku.
Podwyższ burty przewożąc ładunki objętościowe.

Przewożony ładunek nie może:

- przekraczać ładowności przyczepy,
- utrudniać kierowania i ograniczać widoczności,
- zasłaniać światła i trójkąta ostrzegawczego.

Na drogach publicznych szerokość przyczepy z ładunkiem nie może przekraczać 3 m, a jej wysokość 4 m.

Bądź mądry przed szkodą

- Śmiertelnemu wypadkowi uległ 57-letni rolnik. W trakcie podpinania dwuosiovej przyczepy do ciągnika rolniczego Ursus C-330 nastąpiło jego przetoczenie i przyciśnięcie rolnika do dyszla przyczepy. Przyczyną wypadku była nieprawidłowa metoda sprzęgania i lekceważenie podstawowych zasad bezpieczeństwa.
- W trakcie pracy ciągnikiem Zetor 8011 rolnik zauważył, że w jego ciągniku pękł pasek klinowy alternatora. Wsiadł z ciągnika, nie wyłączył silnika i nie zaciągnął hamulca ręcznego. Podszedł do silnika, a w tym momencie niezabezpieczony ciągnik ruszył. Rolnik próbował wskoczyć z powrotem do kabiny, ale pośliznął się i jego stopa dostała się pod tylne koło ciągnika. W wyniku wypadku miał połamane kości stopy i kość goleniową.
- 10-letni chłopiec uległ śmiertelnemu wypadkowi. Towarzyszył on ojcu w trakcie transportowania słomy. W momencie ruszania ciągnika z przyczepami, chłopiec próbował wskoczyć na drugą przyczepę, lecz wpadł prosto pod koło i doznał rozległych obrażeń klatki piersiowej oraz jamy brzusznej i mimo prowadzonej reanimacji zmarł.
- Wjeżdżając na drogę wojewódzką ciągnikiem 35-letni rolnik nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu jadącemu tirowi. Kierowcy ciężarówki nie udało się zahamować. Siła uderzenia była tak duża, że ciągnik obrócił się o 180 stopni i zatrzymał się na prawym boku w przydrożnym rowie. Rolnika w stanie ciężkim pogotowie odwiezło do szpitala.

**SZANUJ
ŻYCIE!**
Bezpieczna praca
w gospodarstwie rolnym